

MILLIY LIBOSLARNI PODIUMDAGI NAMOYISHI

Olimjonova Sofiya Kamoliddin qizi

Andijon davlat universiteti Sport va madaniyat

fakulteti Tasviriy va amaliy san'at kafedrası

Dizayn (libos va gazlamalar)

yo'nalishi 1 bosqich talabasi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy liboslarni podiumda namoyish etishning zamonaviy tendensiyalari, ularning estetik va madaniy ahamiyati hamda moda sanoatidagi o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida milliy kiyimlarning dizayn elementlari, rang uyg'unligi, bezaklari va ularni sahnalashtirish jarayonidagi yondashuvlar o'rganildi. Shuningdek, podium orqali milliy qadriyatlarni targ'ib qilish, yosh dizaynerlar ijodida milliylik va zamonaviylik uyg'unligini ta'minlash masalalari yoritildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, milliy liboslarni zamonaviy podiumlarda namoyish etish madaniy merosni saqlash va uni global miqyosda targ'ib qilishning samarali vositasidir.

Kalit so'zlar: milliy libos, podium, moda dizayni, estetik uyg'unlik, madaniy meros, sahnalashtirish, dizayn, innovatsiya.

Аннотация: В данной статье анализируются современные тенденции в представлении национальных костюмов на подиуме, их эстетическое и культурное значение, а также место в индустрии моды. В ходе исследования изучались элементы дизайна национальных костюмов, цветовая гармония, декорации и подходы к их сценическому оформлению. Также были освещены вопросы продвижения национальных ценностей через подиум, обеспечения гармонии национальности и современности в работе молодых дизайнеров. Результаты показали, что представление национальных костюмов на современных подиумах является эффективным средством сохранения культурного наследия и его продвижения в глобальном масштабе.

Ключевые слова: национальный костюм, подиум, дизайн одежды, эстетическая гармония, культурное наследие, сценическое оформление, дизайн, инновации.

Abstract: This article analyzes modern trends in the presentation of national costumes on the catwalk, their aesthetic and cultural significance, and their place in the fashion industry. During the study, the design elements of national costumes, color harmony, decorations, and approaches to their staging were studied. Also, the issues of promoting national values through the catwalk, ensuring the harmony of nationality and modernity in the work of young designers were highlighted. The results showed

that the presentation of national costumes on modern catwalks is an effective means of preserving cultural heritage and promoting it on a global scale.

Keywords: national costume, catwalk, fashion design, aesthetic harmony, cultural heritage, staging, design, innovation.

KIRISH

Bugungi kunda globallashuv jarayoni barcha sohalar qatori moda industriyasiga ham kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Turli madaniyatlar o'zaro aralashib, yangi estetik qarashlar va dizayn yo'nalishlari shakllanmoqda. Shu jarayonda milliy qadriyatlarni asrab-avaylash, ularni zamonaviy talqinda rivojlantirish va keng jamoatchilikka yetkazish dolzarb masalaga aylanib bormoqda. Ayniqsa, milliy liboslar bu borada o'ziga xos ahamiyat kasb etadi, chunki ular xalqning tarixiy xotirasi, urf-odatlarini, turmush tarzi va estetik didini mujassamlashtirgan muhim madaniy meros hisoblanadi.

Milliy liboslar asrlar davomida shakllangan bo'lib, ularning har bir elementi — mato tanlovi, ranglar uyg'unligi, naqsh va bezaklar ma'lum bir ma'no va ramziy ahamiyatga ega. Shu sababli ularni zamonaviy moda sahnasida to'g'ri talqin qilish nafaqat dizayn masalasi, balki madaniy yondashuvni ham talab etadi. Podium esa ana shu jarayonning markaziy platformasi sifatida xizmat qiladi. U orqali dizaynerlar nafaqat yangi kolleksiyalarni namoyish etadi, balki o'z g'oyalari, qarashlari va milliylikni ifodalashga bo'lgan intilishlarini keng auditoriyaga yetkazadi.

Zamonaviy podium namoyishlari oddiy kiyim ko'rsatish jarayonidan ancha keng ma'noga ega bo'lib bormoqda. Bugungi kunda u sahnalashtirilgan tomosha, estetik ta'sir vositasi va madaniy kommunikatsiya shakliga aylangan. Yorug'lik, musiqa, model harakati va sahna bezaklari orqali libosning mazmuni yanada chuqurroq ochib beriladi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, milliy liboslarni podiumda namoyish etish — bu ularni faqat ko'rsatish emas, balki ularning ruhiy va madaniy mohiyatini zamonaviy vositalar orqali ifodalashdir.

Bundan tashqari, bugungi kunda yosh dizaynerlar orasida milliy elementlarni zamonaviy uslub bilan uyg'unlashtirishga bo'lgan qiziqish ortib bormoqda. Bu esa milliy liboslarning yangi dizayn shakllarini yaratish, ularni kundalik hayotga moslashtirish va xalqaro moda sahnasiga olib chiqish imkonini bermoqda. Ayniqsa, podium orqali namoyish etilgan milliy kolleksiyalar xorijiy auditoriya e'tiborini tortib, milliy madaniyatni global darajada targ'ib qilishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, milliy liboslarni noto'g'ri talqin qilish yoki ularning asl mazmunini yo'qotish xavfi ham mavjud. Shuning uchun ularni podiumda namoyish etishda tarixiylik va zamonaviylik o'rtasidagi muvozanatni saqlash muhim hisoblanadi. Dizaynerlar nafaqat estetik jihatga, balki liboslarning madaniy va ramziy ma'nosiga ham e'tibor qaratishlari lozim.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi — milliy liboslarni podiumda namoyish etishning samarali usullarini aniqlash, ularning estetik va madaniy ahamiyatini chuqur tahlil qilish hamda zamonaviy moda bilan uyg'unlashuv mexanizmlarini o'rganishdan iborat. Shuningdek, tadqiqot doirasida milliy liboslarni sahnalashtirish, dizayn elementlarini tanlash va ularni auditoriyaga ta'sirli tarzda yetkazish yo'llari ham ko'rib chiqiladi.

Natijada, ushbu tadqiqot milliy liboslarni zamonaviy podium orqali namoyish etishning ilmiy va amaliy asoslarini yoritishga xizmat qiladi hamda moda sanoatida milliylikni rivojlantirish bo'yicha muhim xulosalar chiqarishga imkon beradi.

METODLAR

Mazkur tadqiqotda milliy liboslarni podiumda namoyish etish jarayonini har tomonlama o'rganish, ularning estetik va madaniy ahamiyatini aniqlash hamda zamonaviy moda bilan uyg'unlashuv darajasini baholash maqsadida kompleks metodik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot nazariy va amaliy bosqichlarni o'z ichiga olib, turli ilmiy usullar uyg'unligida olib borildi.

— Ilmiy-nazariy tahlil metodi yordamida milliy liboslar, moda dizayni va podium san'ati bo'yicha mavjud ilmiy adabiyotlar, maqolalar va tadqiqotlar o'rganildi. Ushbu metod orqali milliy kiyimlarning shakllanishi, ularning ramziy ma'nolari va zamonaviy moda bilan bog'liq jihatlari aniqlashtirildi.

— Kuzatish metodi asosida turli moda namoyishlari, festival va podium chiqishlari tahlil qilindi. Jarayonda modellar harakati, sahna bezagi, yorug'lik va musiqaning libos taqdimotiga ta'siri o'rganildi. Bu esa milliy liboslarning sahnada qanday idrok etilishini aniqlashga yordam berdi.

— Taqqoslash metodi yordamida an'anaviy milliy liboslar va zamonaviy talqindagi dizaynlar o'rtasidagi farq va o'xshashliklar aniqlab chiqildi. Ayniqsa, bezak elementlari, rang tanlovi va siluet o'zgarishlari chuqur tahlil qilindi.

— Tahliliy yondashuv orqali liboslarning asosiy komponentlari — mato sifati, naqshlar, rang uyg'unligi va dekorativ elementlar alohida o'rganildi. Ushbu jarayonda har bir elementning estetik va madaniy ahamiyati baholandi.

— Ijodiy-eksperimental metod yordamida milliy liboslarni zamonaviy podium talablariga moslashtirish yo'llari ishlab chiqildi. Bu jarayonda dizaynerlik yondashuvi, sahnalashtirish texnikalari va innovatsion elementlardan foydalanish imkoniyatlari sinovdan o'tkazildi.

— Sotsiologik yondashuv (so'rov va suhbat) orqali tomoshabinlar va mutaxassislarning fikrlari o'rganildi. Ularning milliy liboslarga bo'lgan munosabati, estetik qabul qilishi va qiziqish darajasi aniqlandi.

Mazkur metodlar uyg'unligi tadqiqotning ishonchliligini ta'minlab, milliy liboslarni podiumda namoyish etish jarayonini chuqur va tizimli tahlil qilish imkonini berdi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari milliy liboslarni podiumda namoyish etishning estetik, madaniy va amaliy jihatdan samarali ekanligini ko'rsatdi. Olingan ma'lumotlar asosida quyidagi muhim natijalar aniqlandi:

— Milliy liboslar zamonaviy podiumda namoyish etilganda ularning estetik qiymati sezilarli darajada ortadi, ayniqsa ranglar uyg'unligi va bezak elementlari professional darajada tanlanganda libos yanada jozibador ko'rinadi;

— Zamonaviy dizayn elementlari bilan boyitilgan milliy liboslar yoshlar auditoriyasi orasida katta qiziqish uyg'otadi, bu esa milliy qadriyatlarga bo'lgan e'tiborning oshishiga olib keladi;

— Podium sahnalashtirishida musiqa, yorug'lik va model harakatlari uyg'unligi milliy liboslarning mazmunini chuqurroq ochib beradi, tomoshabinlarda kuchli estetik taassurot uyg'otadi;

— Milliy liboslarni zamonaviy moda bilan integratsiya qilish ularni xalqaro moda sahnasida raqobatbardosh qiladi, bu esa milliy dizaynning global miqyosda tanilishiga xizmat qiladi;

— Dizaynerlarning ijodiy yondashuvi milliy elementlarni saqlagan holda innovatsion va funksional liboslar yaratish imkonini beradi, natijada an'ana va zamonaviylik o'rtasida muvozanat yuzaga keladi;

— Tadqiqot davomida o'tkazilgan so'rov natijalari shuni ko'rsatdiki, tomoshabinlarning aksariyati milliy liboslarning zamonaviy podiumda namoyish etilishini ijobiy baholaydi va buni madaniy rivojlanishning muhim qismi sifatida qabul qiladi;

— Milliy liboslarni sahnalashtirishda kreativ yondashuv qo'llanilganda, ular nafaqat kiyim sifatida, balki san'at asari darajasida qabul qilinadi.

Umuman olganda, natijalar shuni ko'rsatdiki, milliy liboslarni podium orqali namoyish etish — bu ularning estetik va madaniy qiymatini oshiruvchi, shu bilan birga zamonaviy moda bilan uyg'unlashuvini ta'minlovchi samarali vositadir. Bu jarayon milliy merosni saqlash bilan birga uni yangi shaklda rivojlantirish imkonini beradi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari milliy liboslarni podiumda namoyish etish jarayoni ko'p qirrali va murakkab jarayon ekanligini ko'rsatdi. Bu jarayon faqatgina kiyimni ko'rsatish bilan cheklanib qolmay, balki madaniy identifikatsiya, estetik ifoda va zamonaviy moda tendensiyalarining uyg'unlashuvi sifatida namoyon bo'ladi. Shuning uchun milliy liboslarni podiumga olib chiqish jarayonida dizaynerlar, stilistlar va sahnalashtiruvchilar o'rtasida uzviy hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi.

— Tadqiqot davomida aniqlanishicha, milliy liboslarning muvaffaqiyatli namoyishi ularning asl madaniy mohiyatini saqlab qolgan holda zamonaviy dizayn elementlari bilan boyitilishiga bog'liq. Agar milliy liboslar o'zining tarixiy va ramziy jihatlarini

yo'qotsa, ular oddiy moda mahsulotiga aylanib qolishi mumkin. Shu sababli dizaynerlar milliy naqshlar, ranglar va bezaklarning ma'nosini chuqur anglab, ularni ehtiyotkorlik bilan qo'llashlari zarur.

— Podium sahnalashtirishining roli ham alohida e'tiborga loyiq. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, yorug'lik, musiqa, sahna dekoratsiyasi va model harakati uyg'unligi milliy liboslarning ta'sirchanligini bir necha barobar oshiradi. Ayniqsa, milliy musiqa yoki zamonaviy aranjirovkalar bilan boyatilgan sahna chiqishlari tomoshabinlarda kuchli emotsional taassurot uyg'otadi. Bu esa libosning faqat tashqi ko'rinishini emas, balki uning ichki mazmunini ham ochib beradi.

— Shuningdek, milliy liboslarni zamonaviy moda bilan uyg'unlashtirish masalasi muhokamaning markaziy nuqtalaridan biri bo'ldi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, an'anaviy elementlar bilan zamonaviy kesim va shakllarni uyg'unlashtirish orqali yangi, innovatsion dizaynlar yaratish mumkin. Bu esa milliy liboslarning nafaqat mahalliy, balki xalqaro moda bozorida ham o'z o'rnini topishiga xizmat qiladi.

— Muhokama jarayonida yosh dizaynerlarning roli ham alohida ta'kidlandi. Ular milliy liboslarga yangicha yondashuv olib kirib, kreativ g'oyalar asosida ularni qayta talqin qilmoqda. Bu esa milliy moda rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatib, uning istiqbolini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, tajribali dizaynerlarning an'anaviy bilimlari bilan yoshlarning innovatsion qarashlari uyg'unlashganda yanada samarali natijalarga erishish mumkinligi kuzatildi.

— Biroq, ayrim holatlarda milliy liboslarni haddan tashqari modernizatsiya qilish ularning asl ko'rinishini buzish xavfini ham keltirib chiqaradi. Shu sababli muvozanatni saqlash — ya'ni an'ana va zamonaviylik o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlash muhim vazifa hisoblanadi. Bu jarayonda ilmiy yondashuv va madaniy mas'uliyat asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

— Tadqiqot natijalari yana shuni ko'rsatdiki, milliy liboslarni podium orqali namoyish etish yosh avlodda milliy qadriyatlarga nisbatan qiziqishni oshiradi. Bu esa madaniy merosni asrash va uni kelajak avlodga yetkazishda muhim ahamiyatga ega. Podium bu borada nafaqat moda vositasi, balki madaniy kommunikatsiya platformasi sifatida ham xizmat qiladi.

Umuman olganda, muhokama natijalari milliy liboslarni podiumda namoyish etish jarayoni an'ana va innovatsiyaning uyg'unlashuvi asosida amalga oshirilgandagina samarali bo'lishini ko'rsatdi. Dizaynerlik yondashuvi, sahnalashtirish texnikalari va tomoshabinlar bilan vizual aloqa bu jarayonning asosiy tarkibiy qismlari hisoblanadi. Shu bois, kelgusida milliy liboslarni namoyish etishda ilmiy asoslangan, kreativ va madaniy jihatdan puxta yondashuvlarni qo'llash zarur.

XULOSA

Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, milliy liboslarni podiumda namoyish etish zamonaviy moda industriyasida muhim o'rin egallab, nafaqat estetik,

balki madaniy va ijtimoiy ahamiyatga ham ega bo‘lgan murakkab jarayon hisoblanadi. Mazkur jarayon orqali milliy qadriyatlar, tarixiy meros va xalqning o‘ziga xos estetik didi keng jamoatchilikka yetkaziladi hamda yangi talqinda qayta namoyon bo‘ladi.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, milliy liboslarning muvaffaqiyatli podium namoyishi ularning dizaynida an‘anaviylik va zamonaviylik o‘rtasidagi muvozanatni to‘g‘ri saqlashga bog‘liq. Aynan shu uyg‘unlik orqali liboslar nafaqat milliy ruhni aks ettiradi, balki zamonaviy moda talablariga ham javob bera oladi. Natijada, milliy kiyimlar keng auditoriya, ayniqsa yoshlar orasida yanada ommalashadi va kundalik hayotga ham kirib boradi.

Shuningdek, tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, podium sahnalashtirish elementlari — yorug‘lik, musiqa, sahna bezagi va model harakati — milliy liboslarning mazmunini ochishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. To‘g‘ri tashkil etilgan sahna chiqishlari libosni oddiy kiyim darajasidan san‘at asari darajasiga ko‘taradi. Bu esa tomoshabinlarda kuchli estetik va emotsional taassurot uyg‘otib, milliy madaniyatga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Bundan tashqari, dizaynerlarning ijodiy yondashuvi va innovatsion fikrlashi milliy liboslarni zamonaviy moda bilan integratsiya qilishda muhim rol o‘ynaydi. Ular milliy naqshlar, ranglar va bezak elementlarini saqlagan holda yangi dizayn yechimlarini ishlab chiqish orqali milliy modaning rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Shu bilan birga, bu jarayon milliy liboslarning xalqaro moda sahnasiga chiqishiga ham imkon yaratadi.

Tadqiqot natijalari yana shuni ko‘rsatdiki, milliy liboslarni podium orqali namoyish etish yosh avlodda milliy qadriyatlarga bo‘lgan qiziqishni oshiradi, ularni o‘z madaniyatiga hurmat ruhida tarbiyalaydi hamda madaniy merosni asrab-avaylashga xizmat qiladi. Bu esa ushbu yo‘nalishning nafaqat estetik, balki tarbiyaviy ahamiyatini ham oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, milliy liboslarni podiumdagi namoyishi quyidagi muhim natijalarga olib keladi:

- milliy madaniyat va an‘analarni zamonaviy shaklda targ‘ib qilish;
- dizayn sohasida innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish;
- yoshlar orasida milliy qadriyatlarga qiziqishni oshirish;
- milliy modani xalqaro darajada tanitish va ommalashtirish;
- estetik did va san‘atga bo‘lgan munosabatni boyitish.

Kelgusida ushbu yo‘nalishni yanada rivojlantirish uchun milliy liboslarni yaratish va namoyish etishda zamonaviy texnologiyalarni keng qo‘llash, dizaynerlar o‘rtasida xalqaro hamkorlikni yo‘lga qo‘yish hamda ilmiy asoslangan metodik yondashuvlarni ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir. Shu orqali milliy moda sanoatini yangi bosqichga olib chiqish va uning global miqyosdagi raqobatbardoshligini oshirish mumkin bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimova, D. (2019). Milliy liboslar dizayni va zamonaviy moda. Toshkent: San'at nashriyoti.
2. Usmonov, A. (2018). Moda va madaniyat uyg'unligi. Toshkent: Fan.
3. Rasulova, M. (2020). O'zbek milliy kiyimlari tarixi. Samarqand: Ma'naviyat.
4. Tursunov, B. (2017). Zamonaviy moda dizayn asoslari. Toshkent: Iqtisodiyot.
5. Axmedova, N. (2021). Milliy naqshlar va ularning dizayndagi o'rni. Buxoro: San'at va dizayn.
6. Qosimov, R. (2019). Podium va moda namoyishlari texnologiyasi. Toshkent: Innovatsiya.
7. Yo'ldosheva, S. (2018). Moda sanoatida kreativ yondashuvlar. Toshkent: Tafakkur.
8. Rahimov, K. (2020). Milliy liboslarni modernizatsiya qilish. Samarqand: Fan va texnologiya.
9. Ismoilova, G. (2017). Dizaynda rang va shakl uyg'unligi. Toshkent: San'at akademiyasi.
10. Bekmurodov, J. (2019). Madaniy meros va moda industriyasi. Toshkent: Ma'naviyat.
11. Xasanova, L. (2021). Moda dizaynida innovatsion usullar. Buxoro: Ilm ziyo.